

Dejan Grba

Tajni jezik medija

Razgovor sa Slavicom Panić.

Aktivna si na srpskoj umetničkoj sceni tokom poslednje dve godine. Postoji li razlika između tvojih očekivanja i prvih izlagačkih iskustava?

Pre nego što sam počela da izlažem nisam mnogo razmišljala o društvenim konsekvencama koje taj čin podrazumeva ili o zahtevima koje on postavlja pred umetnika. Posle prvih iskustava, izlaganje ne doživljam kao nešto posebno ili kao nešto što treba mistifikovati. Ono je prirodna stvar za umetnika. Smatram da rad treba dostojno pripremiti i prikazati, ali da samo izlaganje ne treba doživljavati kao znak društvene afirmacije, niti ga na drugi način fetišizovati.

Kakav je odnos između onoga što projektuješ u svoje radove i njihovog efekata?

Svoj rad posmatram odvojeno od spoljašnjih reakcija i smatram da nije na meni da na njih utičem ili da im se prilagođavam - mogu samo da ih registrujem i konstatujem. Kolaži su za mene neka vrsta konstante, ali tek sa izlaganjem objekata, plakata i bilborda, šira publika je počela da primećuje moj rad i da ga smešta u kontekst savremene umetnosti. Ljudi iz sveta umetnosti ga na žalost uglavnom doživljavaju prilično površno i najčešće mi postavljaju tehnička pitanja, što je za mene nevažno i zapravo krajnje nezanimljivo. Medijske varijacije su primerene zahtevima i problemima koji me zanimaju, a ne strategiji javnog nastupanja. Danas se, na primer, usled ponovne afirmacije videa na našoj sceni, on forsira kao medijska ulaznica za 'ozbiljnu' umetničku praksu, što je naivan stav. Medij ne čini rad. Većina naših mladih umetnika ističe upravo svoju medijsku osvešćenost, tvrdeći da su njihovi radovi izvedeni u najadekvatnijem mogućem mediju. Šta misliš, koliko ta vrsta svesti može biti razvijena kod umetnika sa malo iskustva, bez obzira na njihove eventualne intelektualne sposobnosti? Što se mene tiče, iluzorno bi bilo misliti da mogu potpuno da kontrolišem rad. Živim u vremenu obilja veoma brzih i agresivnih slika odnosno informacija koje prenose različiti mediji. Sigurno je da neki njihovi sadržaji, kao i društveni autoritet medija utiču na moj rad, ali za mene je to prihvatljivo. Niko ne može ostati izvan uticaja sveta u kojem živi.

To uključuje i uticaj sveta umetnosti.

Mislim da je potrebno pratiti umetničku produkciju, ali i teoriju i kritiku jer to može da pomogne da se razjasne i demistifikuju mnoge nedoumice kako na teorijskom nivou tako i na nivou društvenih odnosa. Tu, međutim, svakako treba biti obazriv i ne gubiti iz vida poziciju umetnika koja podrazumeva sasvim određene vrste interesovanja i načine ophođenja sa svetom umetnosti odnosno teorijom.

Kako gledaš na poziciju savremenog umetnika?

Nove medije, internet i ostale proizvode savremenog kapitala ne posmatram tako radikalno, niti me oni odbijaju. Mislim da je dobro da u iskustvu učestvuje puno različitih sadržaja makar i po cenu da su mnogi od

njih 'pogrešni' ili 'neprihvatljivi'. Zanima me da pratim tokove i promene umetnosti, ma kuda one vodile. Mislim da će, na primer, kiborg-umetnost, kada postane tehnološki ostvariva, biti veoma interesantna. Ako se, međutim, za neko vreme ispostavi da je takva orijentacija pogrešna i da za nju nema budućnosti, pa šta? Sve se, na kraju krajeva, mora okončati, pa i različiti umetnički trendovi. U umetnosti je sve dozvoljeno i treba isprobati sve mogućnosti.

Identitet i status umetnika su takođe kulturno determinisani. Misliš li da je i tu sve dozvoljeno?

Tu se pre svega postavlja pitanje umetnikovih organizaciono-menadžerskih sposobnosti. Nije dovoljno samo napraviti rad, već ga je neophodno i promovisati na najbolji mogući način. Bez toga se ne ide u umetnost. Moguće je, razume se, napraviti uspešnu promociju lošeg proizvoda, ali ako umetnik ima ozbiljan rad, on ga mora i plasirati na najbolji mogući način. Radi se o osetljivom postupku u kojem ne treba mešati umetničke i društvene interese, što od umetnika zahteva da razvije neku vrstu kreativne šizofrenije koja razdvaja umetnost i marketing na ličnom planu a spaja ih na društvenom.

Refleksivni plan tvog rada prožet je diskretnim humorom koji je po mom mišljenju rezultat razumevanja i uživljanja u probleme kojima se baviš. Kako komentarišeš njegovu konceptijsku strukturu?

Od ranih crteža do novih radova zainteresovana sam za nekoliko osnovnih tema. Jedna od njih je seksualnost koju ne želim da banalizujem nego da je učinim privlačnom kroz svojevrstne zamke koje uvlače posmatrača i vode ga ka skrivenim sadržajima rada. Zanima me i problem komunikacije ali ponovo kroz moju ličnu, možda i hermetičnu prizmu razmatranja i prikazivanja. Zbog toga su mi važni neki obrasci koje koristi popularna kultura mada njih ne mešam sa široko prihvaćenim i često banalnim postupcima kojima se seksualnost razmatra u savremenoj umetnosti. Moj rad je pre svega moje lično zadovoljstvo, ali i neka vrsta obračuna sa samom sobom.

Danas, Com_medi@ br. VIII, 27 jun, Beograd, 2001.